

TISKOVÁ ZPRÁVA

JAROMÍR VRAŠTIL – ILUSTRÁTOR DOBRODRUŽSTVÍ

Galerie Jiřího Trnky v Plzni - 4. - 28. října 2013

Jaromír Vraštil (1922–1979) náleží mezi tzv. poslední mohykány dobrodružné ilustrace 20. století. Spolu se Zdeňkem Burianem, Gustavem Krumem a Bohumilem Konečným - Bimbou formoval tvář české dějové realistické ilustrace. Zejména pro indiánskou tematiku měl mimořádné předpoklady exaktní i výtvarné (ilustroval knihy J. F. Coopera, J. Verna, Z. Greye nebo F. Steubuena), kromě toho jeho práce doprovázejí odborné publikace o indiánských kulturách (například Nejstarší Američané).

Na 108 originálních ilustrací Jaromíra Vraštila bude k vidění na první souborné výstavě tohoto ilustrátora v termínu 4. až 28. října 2013 v Galerii Jiřího Trnky v Plzni na nám. Republiky. Výstava má název „Jaromír Vraštil - Ilustrátor dobrodružství“.

Jaromír Vraštil spolu se Zdeňkem Burianem, Gustavem Krumem, Bohumilem Konečným - Bimbou a několika dalšími formoval tvář české dějové realistické ilustrace. Dokázal ve svém projevu skloubit realistický projev, ovlivněný v první fázi Zdeňkem Burianem, ale s určitou mírou tvarové eliminace a stylizace. Je charakteristický svým pseudografickým výrazem, který upomíná na staré klasické dřevoryty. Vraštil vystudoval II. českou státní reálku v Plzni (1940)- dnešní Gymnázium na Mikulášském nám., do které chodil rovněž další vynikající ilustrátor Bohumil Konečný alias Bimba (1918–1990). Poté absolvoval pražskou UMPRUM (1948) a až do konce svého života se věnoval profesionálně umělecké činnosti (žil v Praze). Svou první knihu ilustroval již během studia v septimě (Pod vlajkou Inků Jana Šabršuly), ale klasické dobrodružné příběhy začal ilustrovat až ve druhé polovině padesátých let. V jeho portfoliu nalezneme ilustrační cykly ke knihám J. F. Coopera, J. Verna, J. Altshellera, Z. Greye a dalších. Kromě toho nalezneme jeho práce v časopisech Mateřídouška, Pionýr, Ohníček a ABC. Ke knihám bývalého ředitele Náprstkova muzea v Praze Václava Šolce vytvořil rozsáhlý cyklus ilustrací, jež plasticky dokumentují život indiánských kultur (například publikace Nejstarší Američané). Vedle toho je Vraštil znám jako tvůrce vynikajících obrazových map k desítkám dalších dobrodružných knih.

Výstavu pořádá Unie výtvarných umělců plzeňské oblasti a Středoškolský klub ASK ČR při Gymnáziu. Dvě výstavy Bohumila Konečného spolupořádal právě Středoškolský klub v minulých letech - více na www.bimba.cz. V letošním roce představí klub i malíře Jaromíra Vraštila. Kurátory této první průřezové výstavy malíře a ilustrátora Jaromíra Vraštila budou Mgr. Vladimír Prokop (autor řady monografií o českých výtvarnících - Zdeněk Burian, Gustav Krum, Jaromír Vraštil - a kurátor zatím největší výstavy Zdeňka Buriana v Jízdárně Pražského Hradu v roce 2005) a Mgr. Jan Hosnedl (objevitel malíře a ilustrátora Bohumila Konečného – Bimby, kurátor jeho velkých výstav v Západočeském muzeu v Plzni a v Obecním domě v Praze v letech 2007 a 2008).

K výstavě vznikly i internetové stránky o malíři Vraštilovi, v nakl. Toužimský a Moravec také v loňském roce vyšla monografie Vladimíra Prokopa VRAŠTIL. Více na www.vrastil.info.

Záštitu nad touto výstavou převzal primátor Plzně Mgr. Martin Baxa.

„Na vrcholných ilustracích Jaromíra Vraštila vidíme, že se kruh uzavírá. Vzniká ilustrace, která plně vyhovuje dobrodružnému žánru, předkládá velké množství informací, postihuje akcentování vnějších projevů lidského života, dává kresbě spád a je schopna předvést dramatickou podívanou takovým způsobem, že typický čtenář dobrodružného příběhu ji bere za součást skutečného života.“

Josef Javůrek, 1979

JAROMÍR VRAŠTIL – ILUSTRÁTOR DOBRODRUŽSTVÍ

Galerie Jiřího Trnky v Plzni - 4. - 28. října 2013

Výstavu pořádají Unie výtvarných umělců plzeňské oblasti

a Středoškolský klub ASK ČR při Gymnáziu v Plzni

pod záštitou primátora Plzně Mgr. Martina Baxy

Kurátoři výstavy: Mgr. Vladimír Prokop a Mgr. Jan Hosnedl

Nakladatelství Toužimský a Moravec vydalo v roce 2012 monografii Vladimíra Prokopa VRAŠTIL, je v prodeji na výstavě.

Internetové stránky: www.vrastil.info

Výstavu finančně podpořily:

Statutární město Plzeň a Nadace 700 let města Plzně

Galerie J.Trnky je otevřena:

pondělí – pátek: 10.00 – 12.00, 13.00 – 17.00 hodin,

Sobota: 10.00 – 14.00 hodin, neděle zavřeno, 28. října je otevřeno

Komentovaná prohlídka: 28. října v 16 hodin

Kontakt na kurátory výstavy:

Mgr. Vladimír Prokop, vlprokop@mybox.cz

Mgr. Jan Hosnedl, janhosnedl@tiscali.cz

Fotografie a ukázky ilustrací v tiskové kvalitě a další informace: www.vrastil.info

Jaromír Vraštil - životopis

- Jaromír Vraštil, výrazný představitel ilustrátorů dobrodružství a originální experimentátor v oblasti výtvarných technik, se narodil 16. 5. 1922 v Horažďovicích.
- V září 1933 nastoupil do primy I. české reálky v Plzni, ale již od sekundy navštěvoval až do konce svého studia II. českou státní reálku, rovněž v Plzni (dnes Gymnázium, Mikulášské náměstí). Na stejné škole shodou okolností maturoval v roce 1936 Bohumil Konečný - Bimba.
- V septimě ilustroval svou první knihu – historický román pro dospívající mládež Pod vlajkou Inků spisovatele Jana Šabršuly.
- 1. října 1940 se stal řádným žákem tzv. přechodné školy pro užitou malbu profesora Jaroslava Bendy na Uměleckoprůmyslové škole v Praze. Školu absolvoval v červnu 1948.
- Roku 1956 obdržel Vraštil nabídku z nakladatelství Mladá fronta na ilustrační doprovod románu amerického spisovatele Jamese Fenimora Coopera Stopař (vydáno 1957). Nakonec vytvořil přes čtyři sta ilustrací ke Cooperově pentalogii. Znamení kreslířské dovednosti prokázal Vraštil především v románu Poslední Mohykán (1961), druhém svazku pentalogie.
- Vraštilova tvorba se vyznačuje širokým rozpětím zobrazovacích forem, prostředků a záměrů, což se naplno projevilo v románu Lovec jelenů (1960). Zde všechny přesvědčil, že je virtuózním kreslířem figurálních kompozic.
- Od roku 1958 v rámci edice Podivuhodné cesty, která si u nás vytvořila monopol na vydávání románů Julese Verna, kreslil k jednotlivým knihám celostránkové mapy.
- Tajemství sgrafitové techniky – na kartonu byla bílým nitrocelulózovým lakem vytvořena plně krycí plocha. Na ni byla tužkou převedena promyšlená kresba a posléze byla nanášena tuš na kompozičně exponovaná místa. Poté nastala nejtěžší fáze, a to sgrafitové proškrabávání zaschlé tušové vrstvy. Základním technickým prostředkem Vraštilovy ilustrace se stala kombinace vyrývaných fragmentárních částí a geometricky přesných linií různých hodnot s netknutými bílými, nebo naopak s černými „ostrůvky“, popřípadě s dominantními plochami.

- Ojedinělým počinem se stal roku 1968 autonomní cyklus ilustrací k populárně-naučné publikaci Nejstarší Američané českého etnografa Václava Šolce.

- Vraštilovým nejrozsáhlejším ilustrátorským projektem s indiánskou tematikou je čtyřdílný román Tekumseh (1971, 1973, 1976, 1979) německého romanopisce Fritze Steubena. Umělec opět prokázal ve „svém“ sgrafitovém objevu svou jedinečnou technickou suverenitu.

- Kvalitu samostatnosti Vraštilovy sgrafitové ilustrační tvorby, která vyplývá z charakteru jeho projevu, z žánrového rozpětí a ze schopnosti vyhnout se syžetovým schématům, potvrdily knihy italského romanopisce Emilia Salgariho Černý korzár (1967) a Město malomocného krále (1974). Za druhý román obdržel Vraštil Výroční cenu nakladatelství Albatros za rok 1974.

- Na počátku 70. let se upsal nakladatelství Olympia na ilustrování tří knih Zane Greye – Prázdniny v pralese (1970), Ken Ward v džungli (1971) a Na lovu šelem (1971).

- Vůbec poslední dobrodružnou knihou, kterou před svou tragickou smrtí Vraštil ilustroval a jejíž vydání se již nedočkal, byl závěrečný díl volné trilogie Děvče pro Oklahomu (1980) českého spisovatele a cestovatele Mirko Paška.

- 16. září 1979 spáchal Vraštil sebevraždu a 24. září byl pohřben na Olšanských hřbitovech v Praze.